

Kodeks postępowania karnego. Komentarz

Wydanie 6.

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Przedmowa

Przekazujemy Czytelnikom szóste wydanie komentarza do Kodeksu postępowania karnego uwzględniającego zmiany wprowadzone w latach 2021–2023. Wymienione zmiany utrwaliły inkwizycyjny model procesu karnego wprowadzony ustawą z 11.3.2016 r., w którym głównym aktorem ma być prokurator, a nie sąd. Za pomocą instytucji „sprzeciwiania się”, która według zamysłu władzy jest wiążąca dla sądu, prokurator ma wpływać na decyzje tego organu. W takich wypadkach sąd staje się wykonawcą woli prokuratora. Nie ma przy tym znaczenia, że wprowadzenie instytucji „sprzeciwiania się” prokuratora godzi w zasadę równości stron, kontradyktoryjności postępowania i podziału ról procesowych, uchylając konstytucyjną zasadzie sprawiedliwości proceduralnej, zasadzie rzetelności postępowania sądowego określonej w art. 6 ust. 1 EKPC oraz paradygmatowi postępowania sądowego, w którym sąd rozstrzyga spór pomiędzy stronami, gdyż wymienione wartości obce są obecnej władzy.

W latach 2016–2022 wprowadzono do Kodeksu postępowania karnego wiele przepisów o charakterze antygarancyjnym dla pokrzywdzonego, oskarżyciela posiłkowego i oskarżonego, obniżając standard prawa do obrony poniżej poziomu obowiązującego przed 1.7.2015 r. Wprowadzono także przepisy budzące oczywiste wątpliwości co do zgodności z Konstytucją RP (art. 168a, 168b, 237a), aprobując w ten sposób zdobywanie przez organy państwa dowodów w sposób sprzeczny z ustawą (nielegalny), wprowadzanie takich dowodów do procesu karnego i uczynienie ich podstawą rozstrzygnięcia o odpowiedzialności karnej oskarżonego.

Wbrew deklaracjom władzy, nie zostały dotąd implementowane dyrektywy PE i RE: 1) 2012/13/UE z 22.5.2012 r. w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym (dyrektywa o prawie do informacji); 2) 2013/48/UE z 22.10.2013 r. w sprawie prawa dostępu do adwokata w postępowaniu karnym i w postępowaniu dotyczącym europejskiego nakazu aresztowania oraz w sprawie prawa do poinformowania osoby trzeciej o pozbawieniu wolności i prawa do porozumiewania się z osobami trzecimi i organami konsularnymi w czasie pozbawienia wolności (dyrektywa o prawie do adwokata); 3) 2016/1919/UE z 26.10.2016 r. w sprawie pomocy prawnej z urzędu dla podejrzanych i oskarżonych w postępowaniu karnym oraz dla osób, których dotyczy wnioski w postępowaniu dotyczącym europejskiego nakazu aresztowania (dyrektywa o prawie do obrońcy z urzędu) oraz 4) 2016/343/UE z 9.4.2016 r. w sprawie wzmocnienia niektórych aspektów domniemania niewinności i prawa do obecności na rozprawie w postępowaniu karnym (dyrektywa niewinnościowa). Brak implementacji wymienionych dyrektyw powoduje, że ustawowa regulacja procesu karnego nie dochowuje standardu określonego w prawie Unii Europejskiej.

Pomimo wprowadzonych zmian przepisy postępowania karnego muszą być interpretowane w sposób respektujący zasady wykładni prawa, a także wartości konstytucyjne oraz konstytucyjny i konwencyjny standard rzetelnego procesu sądowego. Dlatego wymagają prokonstytucyjnej wykładni uwzględniającej zasady i wartości demokratycznego państwa prawnego.

Pominięto w Komentarzu przepisów zmienionych ustawą z 18.11.2020 r. o doręczeniach elektronicznych (Dz.U. z 2020 r. poz. 2320 ze zm.), gdyż wchodzi ona w życie 1.10.2029 r. Prawdopodobnie w tym czasie będzie obowiązywał nowy Kodeks postępowania karnego, gdyż destrukcja dotychczasowego Kodeksu przybierze takich rozmiarów, że będzie on nieakceptowalny w demokratycznym państwie prawnym.

Od mądrości sędziów orzekających w sprawach karnych zależeć będzie stosowanie przepisów postępowania w sposób zgodny z zasadami konstytucyjnymi i standardem rzetelnego procesu sądowego. Niniejszy Komentarz ma im w tym pomóc i ułatwić prawidłowe stosowanie tych przepisów.

Niniejszy Komentarz ma stanowić przyjazne i przydatne narzędzie wykorzystywane w codziennej pracy przedstawicieli podstawowych zawodów prawniczych. Przy każdym dziale

Przedmowa

Komentarza zamieszczony jest wykaz literatury, obejmujący pozycje cytowane oraz inne, mające podstawowe znaczenie dla objaśnianych przepisów procesowych. Ma to ułatwić zweryfikowanie poglądów wyrażonych w komentarzu i wyrobienie sobie własnego zdania, a także pogłębienie wiedzy i wzbogacenie argumentacji za przyjęciem lub odrzuceniem określonego stanowiska prawnego. W razie potrzeby, należy też sięgnąć do elektronicznej wersji komentarza, gdzie przepisy proceduralne objaśnione zostały w szerszym kontekście dogmatycznym oraz przy możliwie szerokim uwzględnieniu stanowiska Trybunału Konstytucyjnego i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz orzecznictwa sądów polskich.

Komentarz został przygotowany przez zespół wybitnych znawców przedmiotu, zajmujących się nie tylko dogmatyką prawa karnego procesowego, ale także stosujących wymienione przepisy w praktyce wymiaru sprawiedliwości. Autorami Komentarza są pracownicy największych polskich ośrodków naukowych, o ugruntowanej pozycji w nauce prawa oraz sędziowie (Sądu Najwyższego i sądów apelacyjnych), prokurator w stanie spoczynku oraz adwokaci i radcowie prawni. Stanowi to gwarancję najwyższego poziomu merytorycznego niniejszego dzieła oraz dużej przydatności praktycznej też w nim wyrażonych.

Szóste wydanie Komentarza uwzględnia stan prawny na dzień 1.10.2023 r. z uwzględnieniem zmian wchodzących w życie 15.2.2023 r. i 14.3.2023 r.

Prof. dr hab. Jerzy Skorupka

Wrocław, wrzesień 2023 r.

[Przejdź do księgarni →](#)